

მწვანე ალტერნატივას კომენტარები და შენიშვნები

შპს არ ემ ჰი აურამაინის „ბექთაქარის ოქრო-პოლიმეტალური საბადოს მიმდებარე ტერიტორიაზე 17800 მ³ მოცულობის რეზერვუარი-სალექარის ექსპლუატაციის“ პროექტზე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მოთხოვნის შესახებ განცხადებაზე

12 მაისი, 2020

2020 წლის 11 მარტს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ვებ-გვერდზე გამოქვეყნდა [განცხადება](#) ბექთაქარის ოქრო-პოლიმეტალური საბადოს მიმდებარე ტერიტორიაზე 17800 მ³ მოცულობის რეზერვუარი-სალექარის ექსპლუატაციის პროექტზე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღებისათვის ადმინისტრაციული წარმოების დანყების შესახებ.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო ვალდებულია მიიღოს საქმიანობის განხორციელებაზე უარის თქმის შესახებ გადაწყვეტილება შემდეგი გარემოებების გამო:

1. გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-14 მუხლის თანახმად, მინისტრი გამოსცემს ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტს საქმიანობის განხორციელებაზე უარის თქმის შესახებ, თუ:

ა) საქმიანობის განხორციელება ეწინააღმდეგება საქართველოს **კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებს** ან სასამართლოს/არბიტრაჟის კანონიერ ძალაში შესულ გადაწყვეტილებას;

ბ) გზმ-ის ანგარიშით ან/და ექსპერტიზის დასკვნით დგინდება გარემოზე ზემოქმედების ხასიათის და მოცულობის მიუღებლობა, **გარემოზე ზემოქმედების რისკის პრევენციის შეუძლებლობა** ან/და გარემოზე ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების განხორციელების შეუძლებლობა.

1.1. საქმიანობის განხორციელება ეწინააღმდეგება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებს - როგორც მოგეხსენებათ, ბექთაქარის ოქრო-პოლიმეტალური საბადოს მიმდებარე ტერიტორიაზე 17800მ³ მოცულობის რეზერვუარი-სალექარი უკვე აშენებულია და მშენებლობა განხორციელდა კანონის დარღვევით. მეტიც, შპს არ ემ ჰი აურამაინი შეეცადა დაემალა ეს ფაქტი პროექტზე სკოპინგის დასკვნის მოპოვებისას. საქმიანობის განხორციელების კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებთან წინააღმდეგობა დადასტურებულია ბოლნისის რაიონული სასამართლოს 2019 წლის 2 აგვისტოს

თბილისი, 0179, საქართველო
ფალიაშვილის ქ. 39ბ, IV სართ.
ტელეფონი: (995 32) 22 38 74
ელ.ფოსტა: greenalt@greenalt.org
ვებ-გვერდი: www.greenalt.org

კანონიერ ძალაში შესული დადგენილებით (რომელიც სამინისტროსთვის ხელმისაწვდომია, როგორც დავის მონაწილისათვის).

1.2. ვინაიდან სალექარი უკვე აშენებულია, ამ ეტაპზე უკვე შეუძლებელია გარემოზე ზემოქმედების რისკის პრევენცია.

2. განსახილველად წარმოდგენილ გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების თაობაზე [განცხადებაში](#) შპს არ ემ ჰი აურამაინის გენერალური დირექტორი თორნიკე ლიპარტია უთითებს: „საქართველოს კანონის „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 და მე-11 მუხლების საფუძველზე წარმოგიდგინებ „შპს“ არემჰი აურამაინის“ ბექთაქარის ოქრო-პოლიმეტალური საბადოს მიმდებარე ტერიტორიაზე 17800მ³ მოცულობის რეზერვუარი-სალექარის ექსპლუატაციის პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშს“ და გთხოვთ კანონით გათვალისწინებული პროცედურის შესაბამისად და ვადების ფარგლებში გასცეთ გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება“.

საქართველოს კანონის „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 და მე-11 მუხლები და ამავე კანონით გათვალისწინებული პროცედურა ითვალისწინებს **მხოლოდ დაგეგმილი და არა უკვე განხორციელებული** საქმიანობის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მომზადებას და შესაბამისი გადაწყვეტილების მიღებას.

2.1 გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის თანახმად (3) გზმ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს:

ა) **დაგეგმილი საქმიანობის** აღწერას, კერძოდ:

ა.ა) საქმიანობის განხორციელების ადგილის აღწერას, GIS (გეოინფორმაციული სისტემები) კოორდინატების მითითებით (shp-ფაილთან ერთად), აგრეთვე **დაგეგმილი საქმიანობისთვის** გარემოს არსებული მდგომარეობის აღწერას;

ა.ბ) ინფორმაციას მიწის კატეგორიისა და მიწათსარგებლობის ფორმის შესახებ, როგორც მშენებლობის, ისე ექსპლუატაციის ეტაპზე;

ა.გ) ინფორმაციას **დაგეგმილი საქმიანობის** ფიზიკური მახასიათებლების (სიმაღლე, მასშტაბი და სანარმოო პროცესი, მათ შორის, შესაძლო სანარმოებელი პროდუქციის ოდენობა, მოთხოვნილი ენერჯია, წარმოებისას გამოსაყენებელი მასალა და ბუნებრივი რესურსები და სხვა) შესახებ;

ა.დ) ინფორმაციას სადემონტაჟო სამუშაოებისა და მეთოდების შესახებ (საჭიროების შემთხვევაში);

ა.ე) ინფორმაციას მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპებზე **შესაძლო უარყოფითი შედეგების და ემისიების** (როგორებიცაა წყლის, ჰაერის, მიწის და ნიაღისეულის დაბინძურება, ხმაური, ვიბრაცია, ელექტრომაგნიტური გამოსხივება, სითბური გამოსხივება, რადიაცია) შესახებ;

ა.ვ) ინფორმაციას იმ ნარჩენების სახეების, მახასიათებლებისა და რაოდენობის შესახებ, რომლებიც **შესაძლოა წარმოიქმნას მშენებლობისა** და ექსპლუატაციის ეტაპებზე, აგრეთვე, საჭიროების შემთხვევაში, ნარჩენების მართვის სფეროში მოქმედი ნორმატიული აქტებით განსაზღვრულ დამატებით ინფორმაციას;

ბ) ინფორმაციას გარემოს დაცვის მიზნით შემოთავაზებული **დაგეგმილი საქმიანობისა და მისი განხორციელების ადგილის ყველა გონივრული ალტერნატივის შესახებ**, შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის, უმოქმედობის (ნულოვანი) ალტერნატივის შესახებ, რომელიც გულისხმობს საქმიანობის განხორციელებლობის შემთხვევაში გარემოს არსებული მდგომარეობის ბუნებრივად განვითარების აღწერას, რომლის შეფასებაც შესაძლებელია არსებული ინფორმაციის გამოყენებით და მეცნიერულ ცოდნაზე დაყრდნობით;

გ) ინფორმაციას **დაგეგმილი საქმიანობის** განხორციელებისას გარემოზე შესაძლო მნიშვნელოვანი ზემოქმედების შესახებ, მათ შორის, მოსახლეობაზე, ადამიანის ჯანმრთელობაზე, ბიომრავალფეროვნებაზე (მათ შორის, მცენარეთა და ცხოველთა სახეობები, ჰაბიტატები, ეკოსისტემები), წყალზე (მათ შორის, ჰიდრომორფოლოგიური ცვლილებები, რაოდენობა, ხარისხი), ჰაერზე, ნიადაგზე (მათ შორის, ნიადაგის მოხსნა), მიწაზე (მათ შორის, ორგანული ნივთიერებები, ეროზია, დატკეპნა, დეგრადაცია), კლიმატზე (მათ შორის, სათბურის გაზების ემისია), ლანდშაფტზე, კულტურულ მემკვიდრეობაზე (მათ შორის, არქიტექტურული და არქეოლოგიური ასპექტები) და მატერიალურ ფასეულობებზე ზემოქმედების შესახებ;

დ) ინფორმაციას ამ ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ კომპონენტებსა და მათ ურთიერთქმედებაზე **დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელებით** შესაძლო პირდაპირი და არაპირდაპირი, კუმულაციური, ტრანსსასაზღვრო, მოკლევადიანი და გრძელვადიანი, პოზიტიური და ნეგატიური ზემოქმედების შესახებ, რომელიც გამომწვეულია:

დ.ა) **დაგეგმილი საქმიანობისთვის** საჭირო სამშენებლო სამუშაოებით, მათ შორის, საჭიროების შემთხვევაში, სადემონტაჟო სამუშაოებით;

დ.ბ) ბუნებრივი რესურსების (განსაკუთრებით – წყლის, ნიადაგის, მიწის, ბიომრავალფეროვნების) გამოყენებით, ამ რესურსების ხელმისაწვდომობის გათვალისწინებით;

დ.გ) გარემოს დამაბინძურებელი ფაქტორების ემისიით, ხმაურით, ვიბრაციით, რადიაციით, ნარჩენების განთავსებითა და აღდგენით;

დ.დ) გარემოზე, ადამიანის ჯანმრთელობაზე ან კულტურულ მემკვიდრეობაზე ზემოქმედების **რისკებით** (მაგალითად, ავარიის ან კატასტროფის შემთხვევაში);

დ.ე) სხვა, არსებულ საქმიანობასთან ან დაგეგმილ საქმიანობასთან კუმულაციური ზემოქმედებით;

დ.ვ) საქმიანობის კლიმატზე ზემოქმედებით და კლიმატის ცვლილებით განპირობებული საქმიანობის მონყვლადობით;

დ.ზ) გამოყენებული ტექნოლოგიით, მასალით ან/და ნივთიერებით;

ე) ინფორმაციას **დაგეგმილი საქმიანობის** განხორციელების შედეგად შესაძლო ინციდენტების განსაზღვრისა და მათი შედეგების შეფასების შესახებ, მათ შორის, ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების სამოქმედო გეგმას;

ვ) სამოქმედო გეგმას **დაგეგმილი საქმიანობის** განხორციელებით გამომწვეული გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობაზე უარყოფითი ზემოქმედების შედეგების, მათი თავიდან აცილების, შემცირების, შერბილებისა და კომპენსაციის ღონისძიებათა შესახებ. ინფორმაცია უნდა მოიცავდეს როგორც საქმიანობის განხორციელების, ისე შემდგომი ექსპლუატაციის ეტაპებს;

ზ) გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედების შეფასებას და მისი აუცილებლობის დასაბუთებას, რაც გულისხმობს გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედებით გამომწვეული დანაკარგისა და მიღებული სარგებლის ურთიერთშეწონას გარემოსდაცვით, კულტურულ, ეკონომიკურ და სოციალურ ჭრილში;

თ) ინფორმაციას დაგეგმილი საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში ამ საქმიანობის დაწყებამდე არსებული გარემოს მდგომარეობის აღდგენის საშუალებების შესახებ;

ი) **დაგეგმილი საქმიანობის** განხორციელებით გამომწვეული გარემოზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედების აღწერას, რომელიც განპირობებულია ავარიისა და კატასტროფის რისკის მიმართ საქმიანობის მონყვლადობით;

კ) სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასებას;

ლ) ინფორმაციას კვლევების მეთოდოლოგიის და გარემოს შესახებ ინფორმაციის წყაროების თაობაზე;

მ) ამ ნაწილის „ა“-„ლ“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული ინფორმაციის მოკლე არატექნიკურ რეზიუმეს, საზოგადოების ინფორმირებისა და მონაწილეობის უზრუნველსაყოფად.

განსახილველად წარმოდგენილ დოკუმენტაციაში არ არის და ვერც იქნება კოდექსის მე-10 მუხლის თანახმად გადანაცვტილების მიღებისათვის კანონით სავალდებულო ინფორმაცია, ვინაიდან საქმიანობა არა დაგეგმილი, არამედ უკვე განხორციელებულია გარემოზე ზემოქმედება არა მოსალოდნელი, არამედ უკვე მომხდარია და ახლაც გრძელდება.

2.2. უკვე მიმდინარე საქმიანობაზე გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი ითვალისწინებს მიმდინარე საქმიანობის გაგრძელების შესახებ გადანაცვტილების მიღების შესაძლებლობას. ასეთი გადანაცვტილების მიღება ხდება ეკოლოგიური აუდიტის (და არა გზმ-ს საფუძველზე, რომელიც მხოლოდ დაგეგმილის საქმიანობის გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების გამოვლენისა და შესწავლის პროცედურა) საფუძველზე, რომელიც გულისხმობს ამ საქმიანობის ტექნიკური, ეკოლოგიური და სოციალური მახვენებლების კომპლექსურ ანალიზს, რომელიც მოიცავს მთელ სანარმო-ტექნოლოგიურ ციკლს, ტარდება გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედების მინიმუმამდე შემცირების საშუალებების დადგენისა და აღნიშნული საქმიანობის გარემოსდაცვით ნორმებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფის მიზნით. თუმცა, კოდექსის თანახმად, ასეთი გადანაცვტილება მიიღება მხოლოდ ისეთ საქმიანობებზე, რომელთა განხორციელებაც 2015 წლის 1 ივნისამდე დაიწყო და რომლებსაც არა აქვს გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა ან მიმდინარე საქმიანობის გაგრძელების შესახებ გადანაცვტილება (47-ე მუხლი). ამასთან, მიმდინარე საქმიანობის გაგრძელების უფლების მისაღებად კომპანიას სამინისტროსათვის 2019 წლის 1 ივნისამდე უნდა მიემართა.

3. საგულისხმოა, რომ სამინისტრომ შეცდომაში შეიყვანა დაინტერესებული საზოგადოება თავის ვებ-გვერდზე გამოქვეყნებული [განცხადებით](#), რომელშიც აღნიშნულია, რომ სამინისტროში დაიწყო **დაგეგმილი საქმიანობის** შესახებ გადანაცვტილების მიღების პროცესი:

„გ ა ნ ც ხ ა დ ე ბ ა გარემოსდაცვითი გადანაცვტილების მიღების თაობაზე - ბექთაქარის ოქრო-პოლიმეტალური საბადოს მიმდებარე ტერიტორიაზე 17800 მ³ მოცულობის რეზერვუარი-სალექარის ექსპლუატაციის პროექტი

დაგეგმილი საქმიანობის დასახელება: 17800 მ³ მოცულობის რეზერვუარი-სალექარის ექსპლუატაცია;

დაგეგმილი საქმიანობის განმახორციელებელი: შპს „არ ემ ჯი აურამაინ“;

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ბოლნისის მუნიციპალიტეტი, სოფ. ბერთაკარი

დაგეგმილი საქმიანობის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის განცხადებასთან დაკავშირებული წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები შეგიძლიათ წარუდგინოთ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს 2020 წლის 13 მაისამდე, მისამართზე: ქ. თბილისი, მარშალ გელოვანის გამზირი N6, ან ელ. ფოსტის მისამართზე: eia@mepa.gov.ge“

იგივე შინაარსის მცდარი ინფორმაცია მიწოდდა საზოგადოებას 2020 წლის 12 მარტს გამოქვეყნებულ [განცხადებაში](#) გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის საჯარო განხილვის თაობაზე.